

NVE

INFORMASJONSMØTE OM BELYSNING

Nye krav til økodesign og energimerking

26.08.2021

Tore Dyrendahl

Avdelingsingeniør, seksjon for energibruk og teknologier

Agenda

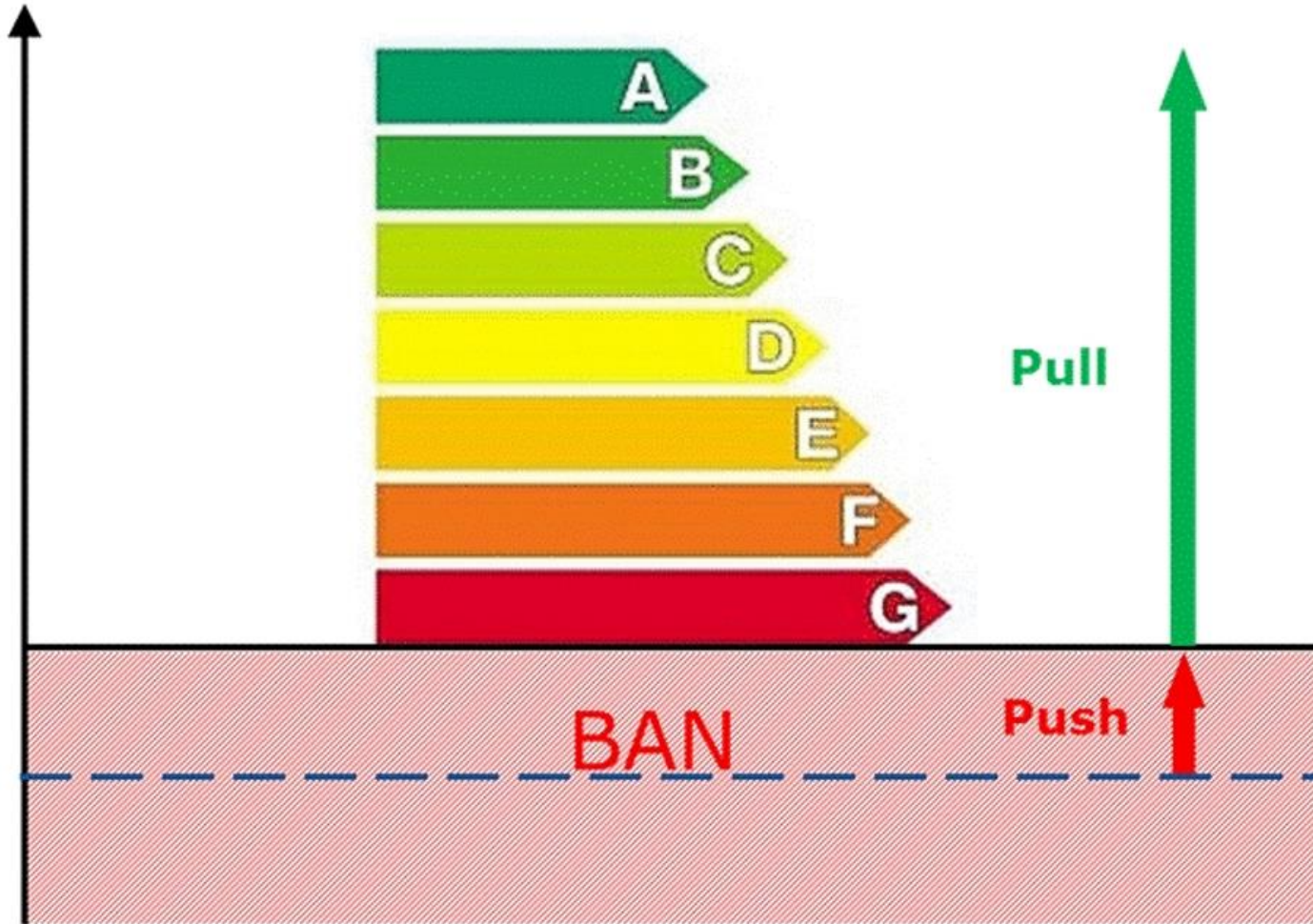
- Om oss
- Generelt om økodesign- og energimerkekrav
- Historikk og nye krav til energimerking
- Historikk og nye krav til økodesign
- Informasjon, spørsmål og relevante lenker

Om oss

- Tilsyn – seksjon for energibruk og teknologier
- Regelverksutvikling – seksjon for virkemidler og internasjonale rammer
- Juridisk seksjon

- ADCO: Samarbeidsorgan for tilsynsmyndighetene
- Nordsyn: Nordisk tilsynssamarbeid

Energimerking
rangerer de tillatte

Økodesign
setter minstekrav

Økodesign- og energimerkekrav

- Viktige verktøy i EUs arbeid for energieffektivisering og kutt i klimagassutslipp
 - 2020-målene
 - 2030: - styrka mål
 - Energieffektivisering: 32,5 %
 - Klimamål: 55 %
- 27 forordninger innen økodesign og 15 forordninger innen energimerking

25 %

av klimamålet til EU realiseres gjennom økodesign- og energimerkekravene

50 %

av energieffektivitetsmålet til EU realiseres gjennom økodesign- og energimerkekravene

NVE

Produktområde

- Elektronikk
- Husholdningsapparater
- Industri og annet
- Oppvarming og ventilasjon

Besparelser i Norge

Besparelser i EU

Informasjon

Grafikken viser beregnede besparelser som følger av økodesign og energimerke-regelverkene. Les mer om kildene og metodikken bak beregningene i lenkene nedenfor.

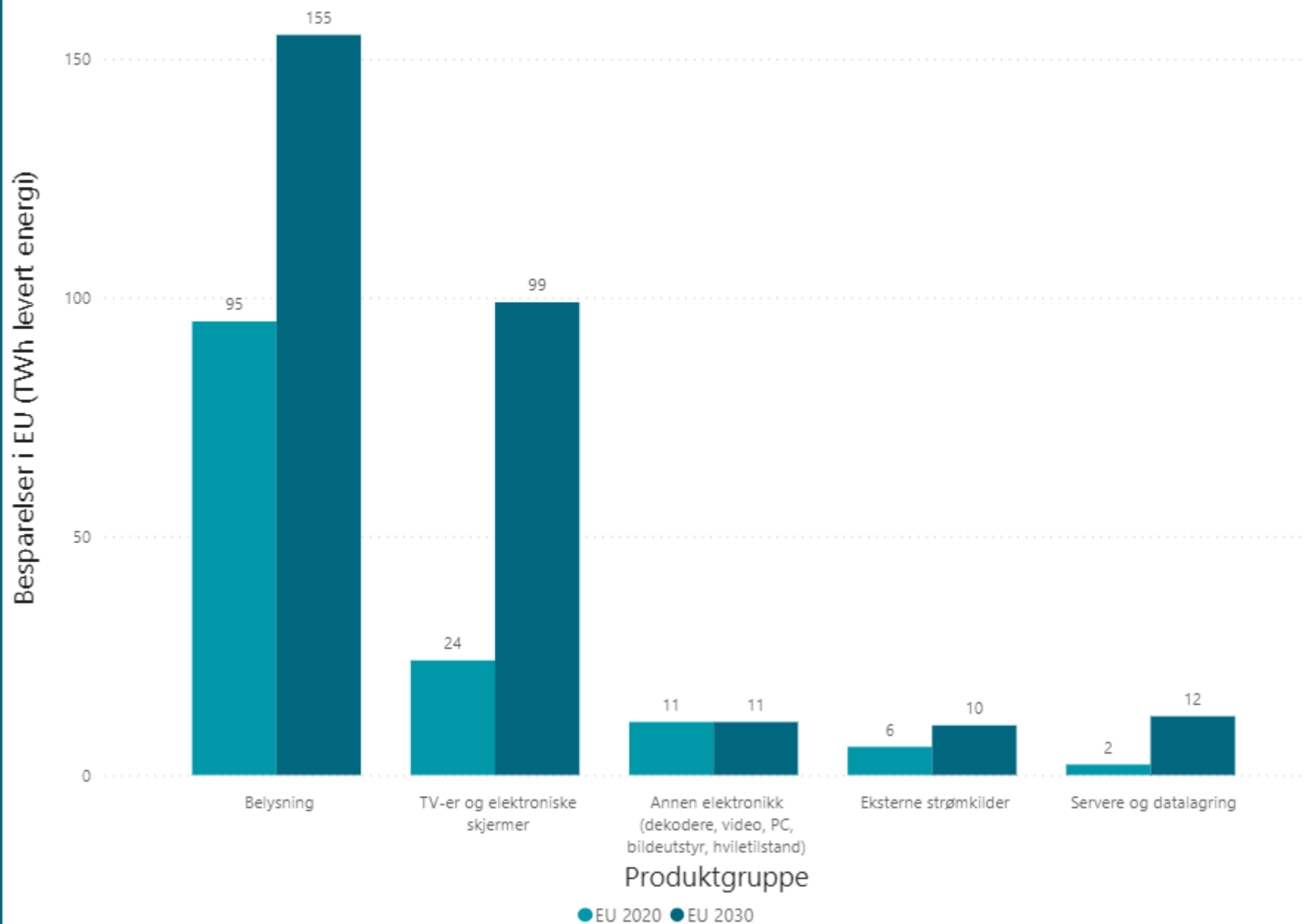
Kilder for EU-tall:

[Ecodesign Impact Accounting 2018](#)
[Pakke med økodesign og energimerke-forordninger vedtatt i EU i 2019](#)

Kilde for besparelser i Norge:

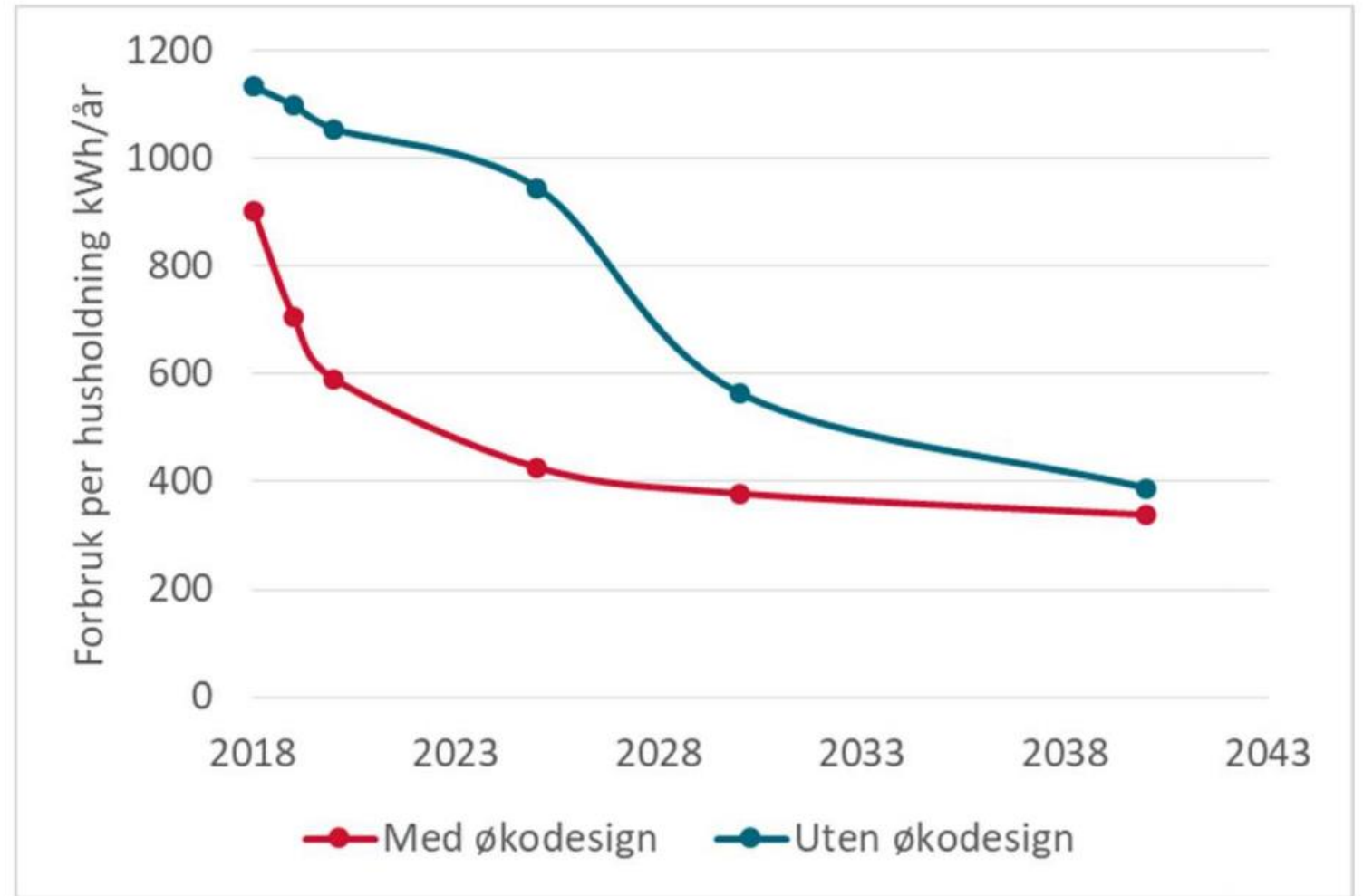
[Beregning av energibesparelser som følger av økodesign- og energimerkeregulverk i de nordiske landene](#)

Beregnete energibesparelser i EU som følge av økodesign- og energimerkeregulverkene

Besparelse belysning

- I 2025 er besparelsen på 1,2 TWh i Norge
- Akkumulert 16 TWh fra 2018 til 2040 i Norge

Figur 1: Strømforbruk til belysning med og uten økodesignkrav.

Definisjoner – roller og aktører

- «produsent» ein fysisk eller juridisk person som framstiller eit produkt eller får eit produkt utforma eller framstilt, og som marknadsfører dette produktet under sitt eige namn eller varemerke
- «representant» ein fysisk eller juridisk person som er etablert i Unionen, og som har fått eit skriftleg mandat frå produsenten til å handle på hans vegner for å utføre spesifikke oppgåver
- «importør» ein fysisk eller juridisk person som er etablert i Unionen, og som bringar eit produkt frå ein tredjestat på unionsmarknaden

Definisjoner – roller og aktører forts.

- «forhandlar» ein detaljist eller ein annan fysisk eller juridisk person som i samband med forretningsverksemd sel, leiger ut, tilbyr kjøp på avbetaling eller stiller ut produkt som er meinte for kundar eller installatørar, anten mot betaling eller gratis
- «leverandør» ein produsent som er etablert i Unionen, representanten til ein produsent som ikkje er etablert i Unionen, eller ein importør som bringar eit produkt i omsetning på unionsmarknaden

Historikk energimerking av belysning

- Overordnede krav: Direktiv 2010/30/EU
- Erstattet av rammeforordning 2017/1369 om energimerking av produkter
 - I EU 1. august 2017
 - 1. oktober 2020
- Produktspesifikk forordning 874/2012
 - Kravene i 874/2012 gjelder ikke fra og med 1. september 2021
 - Erstattes av ny forordning 2019/2015

Allmenne plikter for leverandører

- Levere gratis og riktig utforma etiketter med produktet
 - Også på forespørsel fra forhandler innen fem arbeidsdager, inkludert reskalerte etiketter
- Sørge for at etiketter og produktdatablad er korrekte og kunne legge fram teknisk dokumentasjon som bekrefter dette
- Oppdateringer av produktenheten skal kunne godkjennes av kunde, og bl.a. informere om oppdateringer eventuelt vil endre energiklassen
- Ikke utforme produkter slik at ytelsen til produktet blir automatisk endra ved testsituasjoner for å oppnå et mer gunstig nivå

Allmenne plikter for forhandlere

- Vise energietikett, fysisk i butikk og i nettbutikk, som leverandøren har levert og gjort tilgjengelig
- Hvis etikett mangler, skal forhandler etterspørre dette.
- På oppfordring gjør produktdatabladet tilgjengelig for kundene, også i fysisk form på utsalgsstedet

Allmenne plikter for leverandører og forhandlere

- Vise til energieffektivitetsklasse i visuelle annonser eller teknisk salgsfremmende materiell
- Samarbeide med tilsynsmyndigheter og straks gjøre tiltak for å utbedre eventuelle tilfeller av manglende samsvar med krav i rammeforordning og produktspesifikk forordning, og eventuelt andre relevante rettsakter

Nye krav for energimerking av belysning – forordning 2019/2015

- Mye blir videreført fra gammel forordning
- Plikter for vertstjenesteytere på plattformer på internett
 - Legge tilrette for visning av energietikett og produktdatablad
- Reskalering av energietiketter
 - Tilbake til skalaen fra A til G
- Virkeområde og unntak - artikkel 1, pluss vedlegg
 - sjekk hva som kan gjelde for deres produkter!
- Endringsforordning 2021/340
 - Presiseringer og tydeliggjøring
 - Ikke tatt inn i norsk rett, prosess pågår

Sammensatte produkter

- Et ”sammensatt produkt” er et produkt som inneholder en eller flere lyskilder og/eller separat forkoplingsutstyr.
- Eksempler på sammensatte produkter er lysarmaturer, husholdningsapparater og møbler med lyskilder som hyller og speil.
- Hvis et sammensatt produkt ikke kan tas fra hverandre for kontroll av lyskilden og det separate forkoplingsutstyret, skal hele det sammensatte produkt betraktes som en lyskilde og skal merkes deretter.
- Hvis lyskilden bringes i omsetning som en del av et sammensatt produkt der lyskilden lar seg erstatte uten å skade produktet, skal emballasjen for det sammensatte produkt *ikke* forsynes med energietikett, men med en tekst som indikerer energieffektivitetsklassen til lyskilden som emballasjen inneholder.
- Krav om opplysninger om lyskilde i teknisk dokumentasjon/brukerveiledning for det sammensatte produktet (jf. forordning 2019/2015 artikkel 3 nr. 3 bokstav a).
- Forordning 2021/340 (jf. artikkel 3 punkt 4) endrer virkningsdato for dette kravet til: Fra 1. mars 2022

Lyskilder som allerede er markedsført før 1. september 2021:

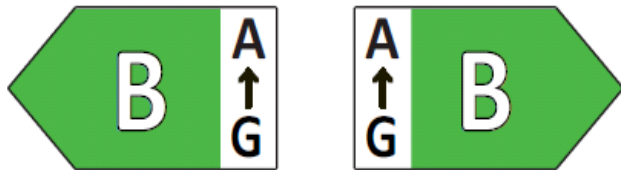
Fra og med 01.05.2021:	Overgangsperiode fra 01.09.2021 til 28.02.2023:	Fra og med 01.03.2023:
<p>Leverandører skal registrere produktet i EPREL på nytt basert på den nye forordningen for lyskilder, inkludert ny etikett og aktuelt datablad.</p>	<p>Produkter som allerede er markedsført før 1. september 2021, kan fortsatt selges med den gamle merkingen.</p> <p>Når forhandlere ber om det, må leverandørene tilby klistremerker med den nye merkingen og aktuelle datablad for produkter som de eller forhandleren har på lager.</p>	<p>Hvis det er gammel merking på emballasjen eller produktet, må den dekkes av et klistremerke med den nye merkingen.</p> <p>Nye datablad skal være på plass.</p>

Nye lyskilder som markedsføres etter 1. september 2021:

Produkter markedsført etter 01.05.2021:	Fra 01.09.2021:
<p>Leverandører skal registrere produktet i EPREL basert på den nye forordningen for lyskilder, og det skal brukes ny etikett på emballasjen.</p> <p>Leverandøren skal gi forhandlere det aktuelle elektroniske databladet. Forhandlere kan også be om databladet i trykt form.</p>	<p>Forhandlere må vise de nye produktene med ny etikett på emballasjen i fysiske butikker og nettbutikker.</p>

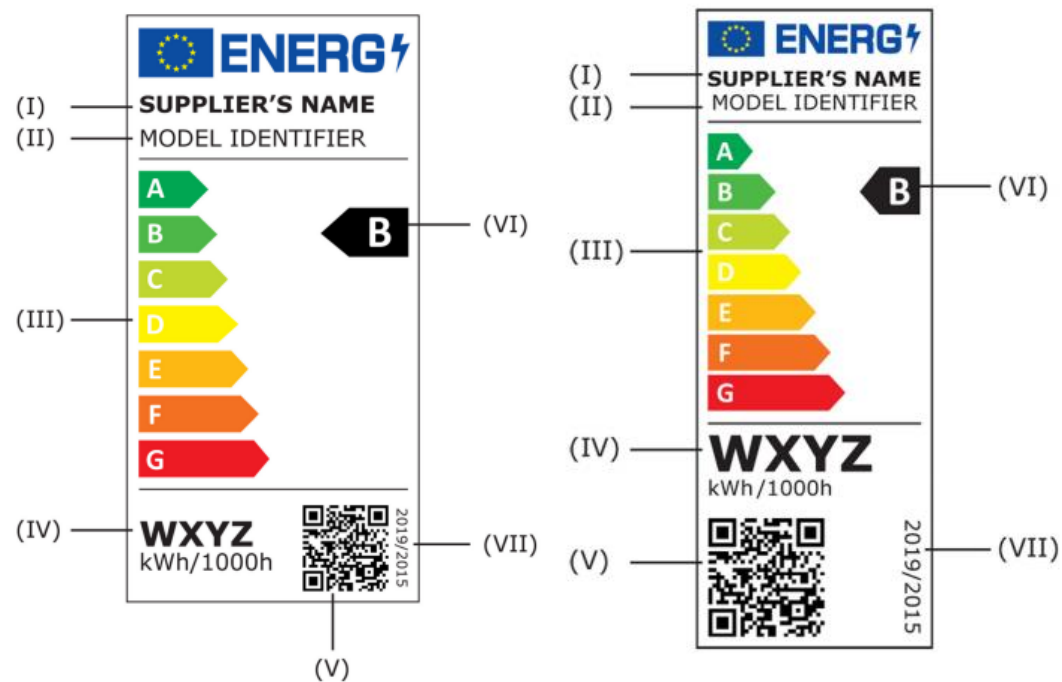
Etiketter på nett

- I løpet av 14 virkedager etter 1. september skal nye energietiketter være på plass i nettbutikken
- 18 måneders overgangsperiode (1. mars 2023) gjelder for emballasje
- Nye piler til visning på nett

Nye energietiketter

— Emballasje:

— Emballasje, hvis etikett ikke er på siden som normalt er vendt mot kunden:

— Reklame, teknisk salgsfremmende materiell og fjernsalg

EPREL

- Kun lyskilde som skal registreres i EPREL
 - Sammensatte produkter som ikke kan fjerne lyskilder uten at produktet blir ødelagt: da skal produktet registreres i EPREL
- Praktisk og teknisk hjelp:
 - Primært: ener-eprel-helpdesk@ec.europa.eu
- Info om [EPREL på våre nettsider](#)

Historikk økodesignkrav belysning

- Overordnede krav: Direktiv 2009/125/EF
 - Gjelder fortsatt i EU og Norge
 - Generelle krav
- Produktspesifikke forordninger:
 - 244/2009 Ikke-retningsbestemte husholdningslamper
 - 245/2009 Lysrør uten innebygd forkopling og høyintensive utladningslamper ++
 - 1194/2012 Retningsbestemte lamper, LED-lamper og tilhørende utstyr
 - Oppheves i EU 1. September 2021
 - Disse vil oppheves i Norge av ny forordning hvis denne tas inn i norsk rett

Nye krav til økodesign

- Forordning 2019/2020
 - Endringsforordning 2021/314
 - Språklige korrigeringer
- Ikke tatt inn i norsk rett
 - Forordning har vært på høring, endringsforordning og korrigering på høring
 - Neste steg er behandling i EØS-komiteen
 - Gjelder i EU fra 1. september
- Samler alt i en felles forordning for belysning

Forordning 2019/2020

- Virkeområde og unntak
 - Sjekk hva som gjelder for deres produkter!
- Artikkel 4: Skal være mulig å fjerne lyskilder og separate forkoplingsutstyr med normalt tilgjengelig verktøy uten at produktet skades.
 - Hvis ikke skal dette rettferdiggjøres i teknisk dokumentasjon.
 - Instruksjoner i teknisk dokumentasjon på hvordan dette gjøres, også på offentlig tilgjengelige nettsider og i noen tilfeller i bruksanvisningen
- Artikkel 5: Samsvarsvurdering
 - Liste over ekvivalente modeller skal stå i teknisk dokumentasjon

Forordning 2019/2020 forts.

- **Artikkel 7: Omgåelse av regelverk og software-oppdateringer**
 - Gjenkjenning av testsituasjon for økt ytelse ikke tillatt.
 - Software-oppdateringer skal ikke gjøre at produktet ikke er i samsvar med krav
 - Energibruken skal heller ikke forverres som følge av en slik oppdatering, med mindre dette godkjennes eksplisitt av kunde i forkant av oppdateringen
 - Endring i ytelse skal ikke skje som følge at en software-oppdatering avvises

Utfasinger

Økodesignforordning

244/2009,
245/2009,
1194/2012,
2015/1428

EU-
forordning
2019/2020

EU-forordning
2019/2020

Lyskilde type

Fase/Trinn

Etter
sep.2018

Sep. 2021

Sep.2023

T5 16 mm lysrør HE, HO eller sirkelformet
FL T5-HE, -HO and Circular

T8 26 mm lysrør i lengdene 60, 120 og 150 cm
FL T8 linear, 2-, 4- or 5-foot

Kompaktlysør uten innebygd forkoplingsutstyr
CFLni Compact FL non-integrated control gear

Halogen til nettspenning, dobbel sokkel HL R7s ≤ 2700 lm

Halogen til nettspenning, dobbel sokkel HL R7s > 2700 lm

Halogenlamper til nettspenning, vanlige sokler (E14, E27)
HL MV NDLS enkeltsockel, (unntatt G9-sokkel)

Utfasinger	Økodesignforordning	244/2009, 245/2009, 1194/2012, 2015/1428	EU- forordning 2019/2020	EU-forordning 2019/2020
Lyskilde type	Fase/Trinn	Etter sep.2018	Sep. 2021	Sep.2023
Halogen til nettspenning, G9-sokkel HL MV sokkel (G9-sokkel)				
Halogen til nettspenning, retningsbestemt (m. reflektor) HL MV DLS (GU10, E27, E14-sokkel)				
Lavspenningshalogen, etter sep. 2018 kun med IR-teknologi HL LV (NDLS) G4- og GY6.35-sokkel				
Lavspenningshalogenspotter etter sep. 2018 kun med IR-teknologi HL LV (DLS, alle sokler)				
“Sparepærer” alle typer CFLi				

Utfasinger	Økodesignforordning	244/2009, 245/2009, 1194/2012, 2015/1428		EU- forordning 2019/2020	EU-forordning 2019/2020			
Lyskilde type	Fase/Trinn	Etter sep.2018		Sep. 2021	Sep.2023			
Andre lyskilder, herunder:								
 <p>LED (+OLED) lyskilder og moduler mv.</p>								
Allerede faset ut: Glødelamper - GLS (Incandescent lamps)			 <p>T12 38 mm Lysrør (uten tennstripe) Kvikksølvlamper (høytrykkskvikksølv(damp)lampe HPM (mercury lamps)</p>					

Informasjon framover

- Faktaark kommer
- Lager FAQ på våre nettsider
- Send spørsmål til oss om dere har det: tody@nve.no, uky@nve.no
 - Kan ta tid å få svar
 - Gråsonespørsmål
 - [Lenke til besvarte gråsonespørsmål på EU-kommisjonens nettside](#)
 - Se dokumentene: “Frequently asked questions on the energy labelling measures for suppliers and dealers (November 2020)” og “Frequently asked questions on the ecodesign measures for manufacturers and importers (November 2020)”
 - FAQ oppdateres i etterkant av ADCO-møter som vi har to ganger i året.
- Spørsmål mottatt i forkant av informasjonsmøtet:
 - Noen er besvart gjennom presentasjonen
 - De andre vil vi svare direkte til de aktørene som har stilt spørsmål

Relevante lenker

- [www.nve.no - https://www.nve.no/energi/virkemidler/okodesign-og-energimerking-av-produkter/](https://www.nve.no/energi/virkemidler/okodesign-og-energimerking-av-produkter/)
- <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/abonner-pa-aktuelle-saker-fra-nve/>
 - Høringer og nyheter innen økodesign og energimerking
- www.europalov.no
- www.eur-lex.europa.eu
- www.lovdata.no